

PROGRAMIRODA

H-1112 BUDAPEST, Budaörsi út 45.
Telefon: (36 1) 309-2627
www.gyerekesely.hu

A Baktalórántházai kistérség helyzetelemzésének összefoglalása

A Baktalórántházai kistérség Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 12 kistérsége közül a negyedik legkisebb térség, lakónépességének száma 35 ezer fő körül alakul napjainkban. A kistérség központja Baktalórántháza városa, melynek lakossága 4299 fő, legnépesebb települése Nyírmada, ahol 4885-en laknak. A 19 településből álló alföldi kistérség további településeinek zöme 1000 és 3000 közötti lélekszámú, négy településen 1000 főnél kevesebben élnek. A kistérség lakónépességének csökkenése új jelenség, az elmúlt néhány évre jellemző.

A gyerekes családok közül a magas szegénységi kockázatú egyszülős családok aránya 12% körül mozog. A három és többgyerekes családok aránya eléri a 22%-ot, a foglalkoztatott nélküli gyerekes háztartások gyakorisága csaknem 30%, 12-13% a roma családok aránya. A gyereket nevelő háztartások relatív szegénységi rátája 37%, ami jelentősen meghaladja az országos átlagot. A gyerekes családok 15%-nak van tartozása a közüzemi szolgáltatók felé.

A háttérben a lakosság alacsony iskolai végzettsége és az országos jellemzőkhöz képest nagyon kedvezőtlen munkaerő-piaci folyamatok állnak. A Baktalórántházai kistérségben a munkanélküliségi ráta 6 év alatt – 2002 és 2008 között – megkétszereződött, így 2008-ban már 24% volt, amely éppen háromszorosa az országos rátának (8%). A foglalkoztatási ráta pedig kisebb mértékű javulás után 2008-ra visszatért a 2002-es szintre, és jelenleg 35,5%; ez még a hátrányos helyzetű kistérségek között is igen rossz mutató, az országos rátánál (56,7%) pedig több mint 20 százalékkal alacsonyabb.

A szolgáltatáshiány elsősorban a kisgyerekek számára szerveződő intézményeknél figyelhető meg. Bölcsőde a kistérségben nem működik, az óvodák egy része zsúfolt-férőhelyhiányos, az óvodában dolgozók egy része képzés nélküli. Az óvodás gyerekek több mint 60%-hátrányos helyzetű, 43%-a halmozottan hátrányos helyzetű, az iskolákban is hasonlóan alakulnak az arányok. Lényeges probléma, hogy a gyerekek jelentős része bejáró tanuló, saját községében viszont nem működnek délutáni, iskolán kívüli szolgáltatások, programok.

A problémákhoz képest a szolgáltatások egy része hiányzik, más részük nem elégséges a szükségletek megfelelő kielégítéséhez. Túlterhelt a kistérségi gyermekjóléti ellátás is, egy-egy családgondozó helyenként több települést is ellát, leterheltségük messze meghaladja a jogszabályi előírásokat.

A kistérségben jelentős számban élnek gyermekvédelmi szakellátásban elhelyezett gyerekek. Kiterjedt nevelőszülői hálózat és több lakásotthon működik néhány településen.

A kistérség legnagyobb problémája az alacsony iskolázottsági szint. Így a gyermekek tanulási eredményességének és továbbtanulási esélyeinek növeléséhez hozzájáruló – de nem kizárólag oktatási, hanem egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, foglalkoztatási, szabadidős, közösségi stb. – szolgáltatások, programok fejlesztése a kiemelt cél.

Fontos jellegzetesség, hogy egyes szolgáltatások, ellátások más-más település(ek)hez kapcsolódó fejlesztésével, kistérségi centrumok létrehozását célozzák a helyi fejlesztések.